

DE SJOELDIENST VAN JOM KIPPOER

יום כפור (*Jom Kippoer*) is de heiligste dag van het joodse jaar. Zo'n bijzondere dag brengen we dan ook op een heel speciale manier door.

Veel van de dingen die we op andere dagen belangrijk vinden, doen we op Jom Kippoer juist niet. We gaan niet naar school of naar ons werk en eten en drinken niet. We wassen ons bijna niet en trekken geen leren schoenen aan. Vandaar dat je veel mensen in sjoel ziet die gympen of sportschoenen aan hebben.

Door alle dingen weg te laten die we op andere dagen belangrijk vinden hebben we tijd voor iets anders: nadenken over onszelf. Bovendien voel je je door het vasten (als je nog geen Bar of Bat Mitswa bent mag je dat nog niet, je kunt wel proberen wat minder te eten dan op andere dagen) zwakker, minder waard dan anders. Ook dat is een belangrijk gevoel van Jom Kippoer: je staat stil bij je zwakke kanten.

Tijdens de **עֲשֶׂרֶת יְמֵי הַתְּשׁוּבָה** (*Assèret Jemee Tesjoeva*), de Tien Dagen van Inkeer, heb je je best gedaan de dingen waar je niet zo tevreden over was weer goed te maken met je medemensen. Met **ה'** maken we het weer goed ('verzoenen we ons') op Jom Kippoer. Vandaar dat **יום כפור** in het Nederlands 'Grote Verzoendag' heet. Veel mensen blijven de hele dag in sjoel en proberen op Jom Kippoer helemaal niets verkeerd te doen.

Op Jom Kippoer duurt de sjoeldienst de hele dag. Het **מַחְזוֹר** (*machzor*) voor Jom Kippoer is dan ook zo dik, dat er twee delen voor nodig zijn.

Net zoals sjabbat begint Jom Kippoer tegen de avond, kort voordat het donker wordt. En **יום כפור** is voorbij zodra het de volgende avond weer donker is, ongeveer 25 uur later! Voordat Jom Kippoer begint wordt er een (lichte) maaltijd gegeten. Veel joden die anders niet of weinig in sjoel komen, gaan wel op **כָּל נְדָרֵי** (*kol nidree*) avond. Veel ouders bentsjen hun kinderen voordat ze naar sjoel gaan met een speciale **בְּרָכָה**. Je kunt die vinden in het NIK machzor voor Jom Kippoer, vooraan op bladzijde XXI.

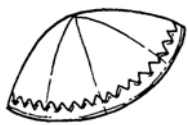
De sjoeldienst van Jom Kippoer heeft vijf onderdelen:

1

Kol Nidree en Ma'ariev - כָּל נִדְרֵי וּמַעֲרִיב

כָּל-נִדְרֵי (Kol Nidree) zijn de woorden waarmee de dienst begint. De sfeer in sjoel is heel plechtig, en het is er veel voller dan anders. De chazzan begint heel zachtjes met Kol Nidree, en herhaalt het drie maal, iedere keer een beetje harder. Na Kol Nidree wordt ma'ariev, het avondgebed, gezegd.

2

Sjachariet - שַׁחֲרִית

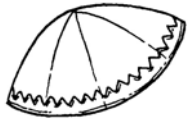
Sjachariet is het ochtendgebed. Er worden allerlei extra stukjes aan toegevoegd, zoals סְלִיחוֹת (selichot), speciale smeekgebeden waarin we 'ה' vragen, smeken om ons te vergeven.

Ook zeggen we de וְדוּי (widoej), de 'schuldbekentenis'. Hierin noemen we, in volgorde van het alef-beth, allerlei verkeerde dingen die we in het afgelopen jaar hebben gedaan. Iedereen zegt hetzelfde, en alles staat in het meervoud: *wij* hebben gezondigd, *wij* hebben verkeerde dingen gedaan.

VRAAG:

In de Widoej noem je dingen die soms echt heel erg zijn, zoals iemand vermoorden of beroven. De meeste mensen hebben zoiets (gelukkig) helemaal niet gedaan. Waarom zouden we ze dan toch allemaal samen zeggen?

ANTWOORD:

3

Moesaf - מוסף

Moesaf wordt gezegd op bijzondere dagen, zoals sjabbat, jomtov of Rosj Chodesj. De moesaf van Jom Kippoer is heel speciaal: hierin wordt de offerdienst beschreven zoals die vroeger op Jom Kippoer in het **בית המקדש** *beth hamikdasj*, de tempel, gebeurde.

4

Mincha - מנחה

Mincha is het middaggebed. Ook hier worden allerlei speciale stukjes voor Jom Kippoer aan toegevoegd, zoals **סליחות** en de **ודוי**. Net als tijdens sjachariet wordt er uit de Tora gelezen. Daarna komt de **הפטרה** (*haftara*): het verhaal van **יונה הנביא** (*Jona hanavie*), de profeet Jona.

5

Ne'ila - נעילה

Het laatste gedeelte heet **נעילה**, Slotgebed. Het begint dan buiten al een beetje donker te worden: Jom Kippoer is bijna voorbij. Het zijn de laatste ogenblikken waarin we 'ה nog om vergeving kunnen vragen.

Helemaal aan het einde van **נעילה** wordt het *Sjema* gezegd. Het is dan heel stil in sjoel, de mannen hebben hun talliet over hun hoofd om door niets te worden afgeleid. De chazzan zegt als eerste *Sjema Jisraeel* en daarna zegt iedereen in sjoel het hardop na. Daarna zegt de chazzan zeven keer langzaam: 'onze God is de ware God'. Weer zegt iedereen het na.

Tenslotte klinkt er één sjofartoon: een **תקיעה גדולה** (*tekia gedola*): Jom Kippoer is voorbij.

